

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 367 K

mesečno 30 .

za inozemstvo . . . 100 .

Oglasi za vsak mm višine

stolpca (58 mm) . . 1 K

mali oglasi do 30 mm

stolpca (58 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1

Telefon št. 72.

Upravišstvo:

Vojkova ulica št. 64

Telefon št. 38.

Račun kr. pošt. ček, urada
št. 11.842.

Ljubljana, 15. marca.

Minister za izenačenje zakonov je predložil zakonodajnemu odboru projekt zakona o upravnih sodiščih.

To je važen korak naprej na potu naše konsolidacije, ker so baš nepristranska upravna sodišča najsigurnejše in najuspešnejše sredstvo, ki more dvigniti zaupanje ljudstva v državno upravo.

V bivši Avstriji je bila uredba upravnega sodišča dosti dober ventil proti samovoljnostim in samopasnostim upravnih oblastev, bodisi avtonomnih, bodisi državnih. Čeprav je bila njegova kompetenca precej omejena, tako da n. pr. ni bilo upravičeno razsojati v zadevah takozvanega »prostege preudarka«, v disciplinarnih zadevah in pri imenovanjih, ali nastanitvah, je vendar strah pred upravnim sodiščem zabilil vnaprejšnjemu marsikakemu zakonolomstvu nižjih instanc, ali vsaj povzročil korekturo očitno krivičnih odločb po pritožbenem postopku. V živem spominu nam je, kako je upravno sodišče na Dunaju opetovano kasilalo krivične in pristranske odločbe deželnega odbora in celo v narodno-političnih zadevah, kakor n. pr. glede jezikovne uporabe, ali glede uličnih tablic ljubljanskih, smo imeli kljub očitnim germanizatornim tendencam avstrijske državne uprave zaznamovati marsikak, čeprav skromen uspeh. Sicer je trajalo postopanje pred upravnim sodiščem prekomerno dolgo, tako da so bile izrečene odločbe čisto obsoletne, vendar je že grožnja z upravnim sodiščem v kalu zatrla marsikako zlorabo upravnih oblastí.

Od prevrata naprej take institucije nismo imeli. Dasi smo je včasih zelo pogrešali, vendar moramo objektivno ugotoviti, da je bilo v kaotičnih upravnih razmerah prvih let po prevratu oživitvenje take institucije nemogoče. Premnogokrat so morali upravni organi vsled pomanjkanja splošno veljavnih zakonskih predpisov ukrepati na lastno pest in izvesti administrativnim putem marsikak ukrep, ki ga je zahteval nujni državni interes, čeprav za to ni bilo zakonitega predpisa, ali veljavne navedbe. Mnogo administrativnih činov je narekovalo v tej revolucionarni dobi načelo državne samoobrambe in potrebo uveljaviti povelj v javnem življenju princip prepondecance domačega življa nad tujim elementom. Dasi se je v tej dobi ukrenilo marsikaj pogrbenega, bi bilo vendar napačno, klicati za vsak administrativen ukrep iz te dobe na pomoč upravno sodišče.

Danes je stvar drugačna. Imamo ustavo že kmalu leto dni v veljavi, imamo na temelju te ustave vsaj v glavnem izdane veljavne zakone in uredbe, ki so za celo državo nujno enotne. Nadaljno ščitenje uprave pred kritiko upravnega sodstva je ne samo nepotrebno, ampak bi bilo za državo celo škodljivo.

Po vidovdanskim ustavi se konča administrativna instanca pot v večini slučajev že v oblasti sami, zato je hvaljevdno, da je že sedaj vlada predložila zakonski načrt o upravnih sodiščih zakonodajnemu odboru; kajti ničesar ni bolj nujno potrebno, kot to, da se uvede za kontrolo in remeduro odločb upravnih organov kritika upravnega sodišča. Pod nekakim Damoklejevim mečem nevarnosti, da kasira upravno sodišče njegovo odločbo, si bo vsak uradnik svoje ukrepe temeljiteje premislil, predno jih bo izdal. Na drugi strani bo uvedba upravnega sodišča tudi dvignila zaupanje državljanov v državno upravo, ko bo krivično prizadeti vedeli, da more najti pomoč zoper nezakonitost pred forumom neodvisnih sodnikov.

Zdravstveno stanje min. dr. Zerjave

Dubrovnik, 14. marca. (Izv.) Zdravje gosp. ministra dr. Zerjave se je v zadnjih dneh znatno izboljšalo.

Verska obznanja v Zagrebu

Zagreb, 14. marca. (Izv.) V nedeljo je bilo po naredbi nadškofa pri vseh glavnih mašah v zagrebski škofiji proglašeno svečano prokletstvo nad organizatorji in pristajalci hrvatske narodne cerkve, ter nad hrvatskimi reformisti in obiskovalci hrvatskih maš. Ta najnovejša »kletva« iz zagrebskega kaptola je iznenadila, ker kaže na srednjeveške nazore, ki vladajo na kaptolu pod vplivom jezuitov. »Kletev« tudi grozi reformistom z državno silo, kakor da so to kakšni protidržavni ljudje!

Zakonodajni odbor

Beograd, 14. marca. (Izv.) Danes je zakonodajni odbor nadaljeval razpravo o načrtu zakona o srezkih in oblastnih samoupravah. Republikanec Gjonović je v svojem govoru naglašal, da je delokrog premajhen, če bodo oblasti velike, in prevelik, če bodo oblasti majhne. Zahteval je za samouprave nadaljnjih finančnih virov ter kritiziral stroj samouprav, v katerih ne bodo mogle priti do besede vse struje ljudstva. Klerikalec dr. Dulibiš je polemiziral z izvajanjem zemljoradnika Moskovljeviča, demokrat dr.

Čubrovič pa je ugotovil, da vodijo samouprave po načrtu vlade račune o vsem narodu. Minister dr. Trifković je izjavil, da je nastal načrt samouprav popolnoma v skladu z zahtevami interesov naroda. Govorila sta tudi še dr. Šumenković in Ljuba Jovanović, nakar je bila seja zaključena.

Beograd, 14. marca. (Izv.) Danes je finančni odbor obravnaval in sprejel poročilo pododborna, ki je uredil proračun finančnega ministrstva.

Večne albanske homafije

Beograd, 14. marca. (Izv.) Današnja »Tribuna« javlja iz Debra, da je borba obojestranskih italijanskih agentov proti tiranski vladni končno uspela. Zadnje dni se vrše novi krvavi boji med vladnimi četami in četami Hasan bega Pristina in Bajram Čure. Najhušja borba se vodi okoli Elbasana in Fierije. Vladne čete se dobro drže in pričakujejo znatne pomoči, vsled česar ni izključeno, da bo to pot Hasan beg premagan. List poziva

našo vlado, da naj nikar ne ostane samo opazovalec dogodkov, ki so tudi za nas velike važnosti. Treba bi bilo pomagati tiranski vladi proti obojestranskih italijanskim agentom, kajti ona pravilno zastopa nacionalni interes in želi voditi balkansko politiko sporazuma in prijateljstva s svojimi sosedi.

Rim, 14. marca. (Izv.) Albanski vstaši so zasedli Tirano.

Genovska konferenca

Rim, 14. marca. (Izv.) Ker so pristale vse vlade, se vrši genovska konferenca neprekinjeno dne 10. aprila.

ZAHTEVE MALE ANTANTE V GENOVI.

Beograd, 14. marca. (Izv.) Čkoslovaška in Jugoslavija bosta zahtevali v Genovi revizijo canneških določb. Obe vladi smatrat, da je razdelitev reparacij med zavezničke nepravilna. Jugoslavija in Rumunija ne nameravata Avstriji in Madžarski poprej nuditi gospodarske pomoči, dokler jima ti dve ne poplačata vojne odškodnine.

Praga, 14. marca. (Izv.) Čkoslovaški tiskovni urad objavlja: Pri pogajanjih v Bratislavi glede zavzetja skupnega stališča v Genovi sta ugotovila čkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš in jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčić: Vlade čkoslovaške republike, Rumunije, Poljske in Jugoslavije so se sporazumele, da nastopijo na genovski konferenci s skupnim programom: 1.) Canneške določbe se morajo držati. 2.) Smernice za gospodarsko obnovu, ki se določijo na beograjski konferenci ekspertov, se uveljavijo. 3.) Olajšati se morajo mednarodni trgovinski in transportni odnosi, pri čemer pa ne sme biti prizadeta neodvisnost nobene države. 4.) Vsaka izmed zaveznih držav se udeležiti razpravljanj samo tistih vprašanj, na katerih je neposredno zainteresirana.

LJENIN ZAHTEVA JAMSTVA ZA VARNOST POT.

Rim, 14. marca. (Izv.) Zastopnik sovjetske vlade v Rimu, Vovrovskij, je danes izročil Schanzerju noto Cicerina glede genovske konference, v kateri zahteva jamstvo za varnost sovjetske delegacije. Dalje naznanja Cicerin v noti tudi stališče svoje vlade napram zahtevam po ruskih jamstvih.

PESIMISTIČNE AMERIŠKE INFORMACIJE.

London, 14. marca. (Izv.) »Chicago Tribune« trdi, da je skoraj gotovo, da se genovska konferenca sedaj, ki je odgovarjala Amerika svojo udeležbo, sploh opusti. »Daily Telegraph« poroča, da odpisje Amerika na genovsko konferenco, če se bo vršila, bivšega predsednika National City banke, Franka Vanderlipa, kot opazovalca. Vanderlip snuje načrt »evropske banke«, katero idejo propagira sedaj po Evropi ameriški senator Owen.

Ceško-jugoslovanska gospodarska ankeja v Pragi

Praga, 14. marca. (Izv.) Včeraj se je tu vršila anketa jugoslovanskih in čkoslovaških zastopnikov gospodarskih in industrijskih krogov, kateri je prisostvoval tudi jugoslovanski poslanik v Pragi g. dr. Vošnjak. Generalni tajnik Zveze industrijalcev dr. Hodač je izjavil, da so trgovski odnosi med obema državama še premalo razviti in ne odgovarjajo potrebam obeh držav. Obrazložil je transportne težkote in označil valutne premembe le kot začasne težkote. Tajnik beograjske trgovske zbornice je izjavil, da je vsem pritrdil. Nato je inspektor jugoslovanskega trgovskega ministrstva dr. Bantič referiral o vladni in trgovinski politiki obeh držav. Anketa je bila nato zaključena. Popoldne je povabil poslanik dr. Vošnjak udeležence ankete na čaj, katerega so se udeležili zastopniki gospodarskih korporacij.

PRAŠKI VZORČNI SEJEM.

Praga, 14. marca. (Izv.) Tretji dan praškega vzorčnega velesejma je stal v znamenju jugoslovanskega obiska.

SCHANZER DESAVOIRA DELLA TORRETTO?

Dunaj, 14. marca. (Izv.) Zdi se, da se bo izjalovil poizkus Madžarske, pridobiti s pomočjo razmejivne komisije nekaj burgenlandskega ozemlja. Stvar je vzel v roke poslaniki svet. Budimpeštanski listi doznajajo, da bo razmejivna komisija na povelje poslaniškega sveta kmalu ustavila svoje delo. Čkoslovaška vlada je naznaila zveznemu kanclerju Schobru, da je poslala pariški vladi noto, v kateri ugotavlja, da bi izpolnitev madžarskih želj v Avstriji škodovala interesom ne samo male antante, ampak tudi Francije. Italijanski zunanji minister Schanzer je naznanil dr. Schobru, da v zadevi Burgenlanda ne bo zasledoval politike della Torrette in da je odločen, držati se ra-

palske pogodbe in rešiti vprašanje Burgenlanda v sporazumu z Avstrijo.

Reška komedija se nadaljuje

Milan, 14. marca. (Izv.) »Corriere della Sera« poroča iz Reke, da so sklenili tamonjski fašisti, da bodo uporabili tudi silo, če bo Italija branila sprejeti imenovanje Giurattija za reškega komisarja.

Rim, 14. marca. (Izv.) Giuratti je došel v Rim. Po posvetovanju z De Facto in Schanzerjem se je odločil, da ne sprejme imenovanja za reškega civilnega komisarja. Včeraj se je sestel ministrski svet, ki je razpravljal o reškem vprašanju. Sklenil je, da se bo za vsako ceno strogo držal rapallake pogodbe.

Ljubljanski občinski svet

(Glej 2. stran!)

Zdravstveno stanje v kraljevini

EPIDEMIJA ČRNIH KOZ.

Beograd, 14. marca. (Izv.) Minister za narodno zdravje iz raznih krajev naše države dobiva poročila o slučajih obolenja za črnimi kozami. Zaradi tega je ministarstvo izdelalo naredbo za vse zdravnike, po kateri imajo zdravniški poskrbeti, da bodo vsi otroci s 7 leti in pa vsi oni, ki obiskujejo še osnovno šolo pravočasno cepljeni proti kozam.

ŠKRLATICA IN INFLUENZA.

Beograd, 14. marca. (Izv.) Poročila iz vseh delov naše kraljevine javljajo po-

nehanje škrlatice kakor tudi španske influence. Do sedaj je bilo prijavljenih v največjem času le par slučajev obolevnosti za trebušnim legarjem in treh vojakov za legarjem.

BAKTERIOLOŠKE POSTAJE.

Beograd, 14. marca. (Izv.) Bakteriološke postaje so do sedaj v naši kraljevini v Zaječaru, Splitu, Dubrovniku, Sarajevu, Zagrebu, Osijeku in se je njih važnost pokazala posebno v pobjanju nalezljivih bolezni. Sedaj se ustanavlja tak institut tudi v Beogradu.

Jugoslovanska nota Bolgarom?

Pariz, 14. marca. (Izv.) »Matin« doznava, da je sklenila jugoslovanska vlada poslati bolgarski vladi noto z določenim rokom za odgovor ter zahtevati takojšnji razpust vseh revolucionarnih macedonskih komitaskih udruženj, ki se nahajajo v državi.

Nova madžarska nesramnost

Beograd, 14. marca. (Izv.) »Politika« poroča: Kurirja jugoslovanske vojaškega atašee v Pečuhu, korporala Živkovića, je na madžarski meji ustavil omejeni komisar Antal in ga pozval v svojo pisarno, kjer je zahteval od njega, naj mu izroči listine, katere prenaša. Živković se je hotel poslužiti orožja v svojo obrambo, toda Madžari so ga razorožili in ga oropali listin. Beograjsko časopisje zahteva, naj vlada pokaže, da ni brez moči.

Grška kriza

Pariz, 14. marca. (Izv.) Iz Aten poročajo, da je Stratos, ki mu je bila včeraj poverjena sestava nove vlade, kralju vrnil mandat.

ZOPETNA MEZDNA BORBA NA ČEŠKEM.

Praga, 13. marca. (Izv.) »Rude Pravo« poroča, da je pričakovati izprtja nadaljnjih 40.000 delavcev. V tekstilni industriji so delodajalci odklonili povišanje meze za 10%. Ako do 20. t. m. ne pride med obema strankama do sporazuma, izbruhne najbrže približno v 300 obratih stavka.

STEKLARSKA STAVKA NA ČEŠKEM.

Praga, 14. marca. (Izv.) 70.000 čških steklarjev je danes začelo stavkati, ker so lastniki steklarn z današnjim dnevom odpovedali stare pogodbe ter znižali plače. Ministrstvo za socialno skrb je začelo posredovati. Lastniki so posredovanje zavrnili in groze za nekaj časa zapreti tvornice.

PLAČILNI ODLOG NEMČIJI.

Pariz, 14. marca. (Izv.) »Echo de Paris« poroča, da je finančni minister pristal na predloge reparacijske komisije, po katerih naj se dovolita Nemčiji do Velike noči dva plačilna odloga. Na sobotni seli komisije se sestavi tozadevno obvestilo Nemčiji.

JUŽNOAFRIŠKI UPOR.

London, 14. marca. (Izv.) Po zadnjih vesteh iz Južne Afrike je odpor vstalev zlomljen. Vladne čete so ujele nebroj vstalev. Z Johannesburga so odstranjeni vsi nevarni elementi. Železniška črta Johannesburg-Pretoria je v rokah vojakov, ki so zavzeli tudi Brakfontein. Fordsbury še drže vstajši, ki se bodo pa morali v najkrajšem času udati.

NEMŠKE VESTI O POLJSKIH VPOLKLIH.

Schneidemühle (Šlezija), 14. marca. (Izv.) Doznava se, da je vpoklicala poljska vlada »so državno brambo do vključno letnika 1887. Sedemnajst polkov je odposlanih na rusko mejo. Vladi, ki dohajajo semkaj, so prazni.

ZLATO AVSTR.-OGRSKE BANKE.

Dunaj, 14. marca. (Izv.) Pogajanja glede likvidacije avstro-ogrske banke so prinesla akcionarjem precejšnje presenečenje. Konferenca nasledstvenih držav v Rimu namreč je sklenila, da se razdeli ves preostali zlati vklad banke med nasledstvene države.

ANTANTINI ZASTOPNIKI PROTI AVSTRIJSKI KRIZI.

Dunaj, 14. marca. (Izv.) Angleški finančni kontrolor Young je danes posetil kanclerja Schobra in mu izjavil, da vpliva vladna kriza škodljivo na kreditno akcijo Avstriji. Tudi francoski poslanik na Dunaju Lefevre Pontalis se je v svojem pismu kanclerju izrazil podobno. Parlamentarne stranke bodo najbrže zahtevale, naj dr. Schober v primeru, da se krizi ne najde izhoda, vodi manjšinsko vlado.

ZA JUGOSLOVANSKE UPNIKE BANKE DI SCONTO.

Beograd, 14. marca. (Izv.) Centralno udruženje upnikov Banke di Sconto v Rimu je izdalo svojemu odboru v Trstu naredbo, da zbere vse prijave denarnih zavodov ali privatnikov, ki imajo terjatve do te banke, za katero je bil kakor znano proglašen dne 29. decembra 1921 moratorij. Vsi taki upniki naj svoje zahteve naznanijo temu odboru, čigar naslov je: Preko tvrde Gianni Ruzzier et Comp., Trst, Via Madonna del Mare 40.

NOV MINISTER ZA PRIMORJE.

Rim, 14. marca. (Izv.) Senator Ferrari je imenovan za ministra za osvo-bojeno ozemlje.

INSPEKCIJSKO POTOVANJE.

Beograd, 14. marca. (Izv.) Minister za šume in rade g. Živko Rafajlovič je odpotoval na inspekcijo v Skoplje.

ŠTIPENDIJE UČITELJSKIM SIROTAM.

Beograd, 14. marca. (Izv.) Pokrajinska uprava za Slovenijo je predložila ministru prosvete predlog, da se 28 sirotam učiteljev podeli štipendije, ker nimajo pravice na pokojnino. Minister prosvete je po vpogledu v akte uvidel iz priloženih dokumentov, da odgovarjajo navedbe fakličnemu stanju in je predal zadevo finančnemu ministru, ki naj odredi po budjetnih možnostih ugoditev te zahteve, nakar bo ministrski svet, ki je v zadevi edino kompetenten, odločil o naklonitvi teh štipendij.

IZPLAČILO DOKLAD.

Beograd, 14. marca. (Izv.) Ker je izšla naredba o uradniških dokladah in ker je v budjetnih dvanaestih vpoštevanem naknadno izplačevanje različnih doklad v pokrajinah izven bivše Srbije in Crne gore, je finančni minister pooblastil vse državne blagajne, da na osnovi teh naredb dne 1. aprila izplačajo te doklade.

NOVA VSEUČILSKA IMENOVANJA.

Beograd, 14. marca. (Izv.) Minister pravde je danes predložil kralju v podpis ukaz o imenovanju g. Arha za kontraktne rednega profesorja na tehniški fakulteti v Ljubljani. Kralj je razen tega podpisal tudi ukaz o imenovanju dr. Karla Oštrja za docenta indoevropskega jezikoslovja na filozofski fakulteti v Ljubljani.

VOLILNI ZAKON PRIPRAVLJEN.

Zagreb, 14. marca. (Izv.) »Večer« poroča iz Beograda, da je ministarstvo za izenačenje zakonov izготovilo zakon o novem volilnem redu, o volilnih zapisnikih za volitev narodnih poslancev ter oblastnih in srezkih zastopnikov in občinskih svetnikov ter da sta oba zakona že dostavljena skupščini.

Ali ste že čitali zadnje šte. »Niive«?

Ljubljanski občinski svet

Ljubljana, 14. marca.

Danes se je vršila seja občinskega sveta, ki je bila mestoma zelo burna in so klerikalci ponovno pokazali, da so odločno element v koaliciji.

ZA takojšnjo izvedbo rapalske pogodbe.

Župan dr. Perič je prejel pismo občinskega poglavarstva na Sušaku, ki pozivlja vlado, naj energično zahteva takojšnjo izpraznitev tretje cone v Dalmaciji in protestira odločno proti vsakemu kondominiju glede baroške luke.

Na županov predlog se je tudi ljubljanski občinski svet med splošnim odobravanjem soglasno pridružil tej resoluciji.

Dve resoluciji proti draginji.

Nato je bila soglasno sprejeta resolucija za reformo izvoza. Prejeto naj se tudi bankam trgovanje z živili.

Soglasno je bila sprejeta tudi resolucija občinskega svetnika Kralja, ki zahteva, naj se vsaj večjim avtonomnim občinam, kakor Ljubljana, Maribor itd. prizna pravica določanja cen. Draginski zakon naj se uveljavi v prvi vrsti proti velikim firmam, ki so bile povzročiteljice ogromne dragine.

Župan o svojih intervencijah v Beogradu.

Na očividno najeto vprašanje občinskega svetnika dr. Stanovnika, ki ga je koalicijska porabila za demonstracijo, naperjeno predvsem proti ministru dr. Žerjavu, je župan med drugim poročal, da je bil glede aprovizacije Ljubljane pri poljedelstvu ministru Puclju, ki je takoj obljubil uvoz rumunske živine brez carine, kar pa je zaradi raznih zaprek še neizvedljivo. Glede podržavljenja mestnega deklškega lica je prosvetni minister Pribičević obljubil, da za prihodnje leto primerno podpora. Tudi minister dr. Žerjav je priznal napram županu potrebo podržavljenja lica, a izjavil je, da sedanja koalicijska v Ljubljanskem občinskem svetu zaradi svojega zadržanja napram vladi ne more zahtevati podpore od — njega. V tem trenutku je nastalo v zbornici viharno razpoloženje. Koalicijski je vpil prekinjek: »Korupcija! Občinski svetnik Rupnik: »Naj gre dr. Žerjav tožiti sedaj še občinski svet!« Demokrati so z burnimi protesti odgovarjali: »V Ljubljani hujskate proti sedanjim vladim, v Beogradu pa zahtevate, da pri njih klečeplazite!« Obč. svet. vate od nje podpore. Naše ministre žalite, Pirc proti dr. Pucu (beguncu): »Vi vživite v Ljubljani gostoljubnost, in ste proti njenim interesom!« Predzrni napad na občinskega svetnika dr. Puca je ponovno izrazil ogorčene protestne vzklize s strani demokratov. Dr. Puc: »Jaz sem Ljubljancin, vprašanje pa je, če ste tudi vi!« Dr. Triller: »Imenoma demokratskega kluba najodločneje protestiram proti nečuvnemu napadu na našega tovariša, ki so ga preganili Italijani iz Gorice in se mu sedaj očita, da vživja gostoljubnost Ljubljane, ne glede na to, da je povrh še Ljubljancin.« Občinski svetnik Turk napram Piru: »To je nesramnost prve vrste!« G. župan: »Pokličite občinskega svetn. Pirca k redu!« Po dve minuti trajajočem viharju je župan poklical k redu obč. svetn. Pirca in Turka.

Personalno-pravne zadeve.

V Ljubljani se ustanovi občinski posredovalni urad. Vodstvo se poveri pogodbenemu uradniku, vpokojenemu sodnemu uslužbencu, ki ga imenuje župan in mu določi tudi plačo.

Ugovor občinskih svetovalcev demokratske stranke proti kaznovanju klubov članov, ker so se na zadnji seji odrekli iz dvorane, je bil po kratki debati zavrnjen.

Pokrajinska uprava ni odobrila sklepa občinskega sveta glede 5 do 60 odstotkov občinske doklade na osebno dohodnino. Občinski svet vloži priliz. Vlada tudi ni odobrila 100odstotno povišanje davščine na prevoznika, kar se vzame na znanje.

Zopet nova bremena. — Debatu o povišanju gostiščine. — Novi burni prizori.

Sledila je zanimiva razprava o predlogu finančnega odseka, da naj se poviša

gostiščina za 100 odstotkov. Izvajanja dr. Pestotnika so zadele zlasti klerikalce v živo in so sikali kakor sršeni po dvorani. Dr. Pestotnik je med drugim izjavil: »Stoodstotni povišek gostiščine po tem predlogu znaša pri srednjevelikih in večjih stanovanjih v celoti 47 odstotkov doklad, kar bo hudo breme tako za najemnike, kakor za hišne gospodarje.

Pokrajinska uprava je odklonila iz tehničnih razlogov celo vrsto iz zbornice sprejetih finančnih predlogov. Menim, da nima zaupanja do vas od večine niti pokrajinska uprava, niti osrednja vlada v Beogradu. Načelo vaše gospodarske politike je: »mnogo zahtevati od davkoplačevalcev pa jim zato malo ali ničesar dati.« Človek bi pričakoval, da boste del ogromnih stroškov krili iz dohodkov novih občinskih podjetij, socialnih naprav itd., toda pri vas ni videti nikakšnega pozitivnega produktivnega gospodarskega smisla. Davčni vijak je vsa vaša modrost.

Cisto naravno je tudi, da ne morete pričakovati podpore od države, dokler jo podirate v svoji politični praksi in dokler klerikalno časopisje, shodi in prižnice podirajo državne temelje. Reagirati moram tudi na besede g. župana glede izjave ministra dr. Žerjavi. Po mojih informacijah se je g. minister izjavil, da koalicijska ne more pričakovati posebnih simpatij pri centralni vladi, ako delovanje koalicijskih strank dosledno želi škodovati koristim mlade države. (Nastane viharno prerekanje, klici: »Kaj je počel dr. Sušteršič in bivši deželni odbor proti naprednemu občinskemu svetu v Ljubljani!«)

V klopek koalicijske je vladalo veliko razburjenje, ki se je le polagoma poglobilo, naker se je sklenilo predlog vrniti odseku ter zasliskati zastopnike gospodarjev in najemnikov.

Davek na gostilniške in kavarniške goste.

Na gostilniške in kavarniške goste se uvede občinska davščina, ki se bo pobirala v gostilnah ob 22. uri, v kavarnah ob 23. uri in znaša za goste v gostilnah po 2 K, v kavarnah po 1 K. V kontrolo se uvedejo posebni bloki, po katerih morajo gostilničarji sami. Eventualna goljufija se naznani državnemu pravdnstvu, globa pa je določena na 5 do 50.000 kron.

Davek na igre.

Na vse igre za denar, kakor karte, domino, biljard, balinanje itd. se določi na posamezno osebo občinski davek po 8 K; prost je samo šah. Davek se pobira na enak način, kakor davek na gostilniške in kavarniške goste.

Zgradba novega magistrata.

Za zgradbo novega magistratnega poslopja se dovoli 50 milijonov kron kredita z dodatnim predlogom inž. Turnška da naj razpiše konkurenco.

Zvišanje prejemkov mestnih uslužbencev.

Vsem občinskim nameščencem in tehničnemu osebju elektrarne, plinarne in vodovoda in upokojevcem se izpremeni temeljna plača v dinarje, draginske doklade pa izenačijo z onimi državnih nastavljenecov, veljavno od 1. januarja 1922. Diferenca se izplača s 1. aprilom. Isto razmerje velja za prejemke razredno neopredeljenih kategorij.

Za gradnjo Dečjega doma se preskrbi stavbišče.

Komični prizori. — Kremžar ošteva prof. Peterlina.

Do silno komičnih prizorov je prišlo v priliki o ponudbi učiteljskega tehnične srednje šole za odkup mestnih stavbišč v izmeri 15.000 kvadr. metrov za Bežigradom. Odsek je predlagal, naj se ponudba zaradi pomanjkanja mestnega sveta zavrne, naker se je razvila dolga debata. Dr. Puc in dr. Pestotnik sta se imenoma demokratov odločno zavzela za sprejem ponudbe. Pridružil se jima je tudi prof. Peterlin (NSS). Klerikalni govorniki so z vso odločnostjo pobijali demokratski predlog, soc. demokrati pa so bili rezervirani. Med splošnim hrupom je župan odredil glasovanje. Za odsek predlog so glasovali klerikalci, nekateri nar. socialisti in nekateri soc. demokrati. Za dr. Pucov predlog so glasovali...

vall demokrati in pa nar. socialist prof. Peterlin in je dobil torej večino, kar je povzročilo med koalicijo silno konsternacijo in razburjenje. Klerikalci so kričali prekinjek, obč. svet. Kremžar pa je majestetično stopil pred prof. Peterlina in ga oštel kakor šolarčka. »Vaš nastop je bil čisto navadna demagogija. Vi ste krivi, da so prodrli demokrati!« Prof. Peterlin: »Kakšna demagogija? Kdo to pravi?« Kremžar oblastno: »To Vam pravim jaz!«

SE EN NOV DAVEK.

Mestna trošarina na alkohol.

Vžitina na vino v sodčih se poviša od 200 na 400 K za hl, za vino v steklenicah od 5 na 10 K, za šampanjec od 20 na 80 K.

Nato je bila seja prekinjena in se nadaljuje jutri popoldne.

Shod dr. Kukovca ob madžarski meji

(Dodatno k našemu včerajšnjemu telefonskemu poročilu.)

V ponedeljek se je nadaljevala turneja ministra n. r. in nar. poslanca dr. Kukovca po Prekmurju. Ob 10. popoldne se je vršil shod v Nuškovi v gostilni g. Nekića. Kljub delavniku pa se je zbralo veliko ljudstva, da se je moralo končno vršiti zborovanje na prostem. Shod je otvoril načelnik krajevne organizacije, notar Koder, naker je dr. Kukovec v stvarnem govoru podal sliko položaja in pozivjal narod k smotrenemu delu na gospodarskem, kulturnem in socialnem polju, da pridemo tako do ureenčenja in razmaha vidovdanskega programa. Obširno je razpravljali tudi o vprašanju, kako opomoči nezmočni draginji, ki tlačijo vse ljudstvo in ga spravljajo v nezadovoljstvo. To je mogoče le s povzdigo kmetijstva in obrti. Kljub velikim finančnim težavam naša država ni pozabila na Prekmurje, ampak je zajamčena gradnja železnice, s katero se prične takoj, kakor hitro bodo izvršene vse predpriprave. Ljudstvo je z velikim zanimanjem sledilo izvajanjem govornika in mu stavilo nato več vprašanj, na katera je odgovarjal temeljito in v splošno zadovoljstvo vseh navzočih. G. ministru in demokratski stranki je bila izročena soglasno zaupnica.

Ob 4. popoldne se je vršilo istotako sijajno uspešno zborovanje pod milim nebom v Križevcih, na katerem je g. minister opozarjal na stvarno in resno delo demokratske stranke in pobijal demagoško in frazerstvo nekaterih strank. Tudi na tem shodu je bila med viharim odobravanjem soglasno sprejeta resolucija, ki izreka dr. Kukovec zaupnico in ga prosi, naj bi še večkrat posetil prekmursko ljudstvo.

Značilno je dejstvo, da je bilo na vseh shodih dr. Kukovca navzočih tudi mnogo pristašev klerikalne stranke, ki so ploskali njegovim izvajanjem in glasovali tudi za resolucijo. Demokratska stranka dobiva v Prekmurju vsled smotrenega dela očividno vedno več pristašev.

Politične beležke

† Vzgladno pisanje je na primer to, ki se čita v današnjem »Slovenec«:

»Zdi se, da vladni organi, ki dovoljujejo vedno vedno žganjane, za vsako ceno hočejo naš narod — svoje lastne rojake! — korumpirati, zastrupiti, uničiti. Zoper to demoraliziranje našega ljudstva od strani vladnih krogov hočemo nastopiti itd. Ko čitaš takšne zaslepljene izbruhe obrekovalske strasti, se ti naše ljudstvo res zasmili. Ali imajo podivjani pisci pri »Slovenec« res ta list brez vsake kontrole v rokah? Ne moremo verjeti da bi g. škof odobraval takšna blazna hujskanja in podla potikanja, ki spominjajo na najbolj srove štetetove čase! In ti ljudje govore o balkanizmu!«

† »K zatvoritvi bolnic v Sloveniji.« Z »Novim Casom« in »Jugoslavijo« je prišel danes še »Slovenec«. Škofovo

glasilo se drzne nam očitati laž in v isti sapi lagati, da gosp. dr. Kukovca ni bilo v Beogradu! V zadovi bolnici v Sloveniji je pa stvar ta: Ali je Hohnjec vložil svojo interpelacijo »prvi ali drugi«, je vseeno. Mi sploh nismo trdili, da je ni vložil. Za vsakega pametnega človeka je dovolj, če pove, da je Hohnjec vložil pač le interpelacijo, dočim je dr. Kukovec brez interpelacije opravil vse potrebno pri finančnem ministru, pri dr. Stamparju v ministru za narodno zdravje, dalje v demokratskem klubu in končno poskrbel, da se je zadeva v ministrskem svetu rešila brez odloga. Trditve, da se je dr. Kumanudi napram Hohnjecu ali Brandnerju branil dovoliti potrebne kredite in »so ga morali naravnost prisiliti«, je bedarija. Kako sta ga pa »naravnost silila? Zakaj se pa dr. Kumanudi napram dr. Kukovcu ni branil? Pa menda ne zato, ker sta Hohnjec in Brandner že prej »izsilila« od njega vse potrebno? Se to naj »Slovenec« trdi, pa mu bomo še nekaj povedali, česar on ne vé. »Slovenec« ima eno samo pavovo pero, s katerim se skuša diti, da mu bomo še to izpuli. Smešno, ta klerikalna »politika in kultura«. (Končno dostavljamo: »Slovenec« poročilo, da je Kumanudi Hohnjecu obljubil znesek 1 milijon 600.000 dinarjev, je napačno. Hohnjecu sploh ni nič obljubil. Znesek, ki se je likvidiral, znaša 500.000 dinarjev ali 2 milijona kron, t. j. toliko, kolikor znaša deficit bolniških uprav v Sloveniji. Ta znesek je dr. Kukovec izposloval pri finančnem ministru, kakor smo javili v svojem prvem poročilu. Pozneje smo vsled soglasnega poročanja drugih listov, ki so imenovali znesek 1.600.000, bili mnenja, da smo pri telefonskem poročanju napačno slišali. Sedaj se je izkazalo, da je točno naše prvotno poročilo o 500.000 dinarjev, — to dejstvo pa še celo jasno označuje klerikalno hvalisanje kot lažljivo.)

Prosveta

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Sreda, 15. marca: »Prekrasne Sabinke«. E. Cetrtak, 16. marca: Dramska predstava v opernem gledališču. Izv.

Petek, 17. marca: »Hamlet«. E.

Sobota, 18. marca: »Maryša«. C.

Nedelja, 19. marca: »Hamlet«. Izven.

Ponedeljek, 20. marca: »Prekrasne Sabinke D.

Torek, 21. marca: Zaprtje.

Opera.

Sreda, 15. marca: »Boheme«. A.

Cetrtak, 16. marca: Dramska predstava »Zlahtni mešan«. Izv.

Petek, 17. marca: Zaprtje.

Sobota, 18. marca: »Madame Butterfly«. Red B.

Nedelja, 19. marca: »Plesna legendica«. »Cavalleria rusticana«. Izv.

Ponedeljek, 20. marca: Zaprtje.

Torek, 21. marca: »Werther«. E.

*

Kiparsko razstavo v Beogradu je otvorili te dni dalmatinski akademski kipar Frano Kršinić, ki je dovršil praško akademijo in je že večkrat z uspehom razstavil v Zagrebu in Pragi.

Spominška plošča Andriji Fijanu. V nedeljo je bila v Gunduličevi ulici v Zagrebu v hiši, kjer je umrl, odkrita spominška plošča največjega hrvatskega igralca Andrije Fijana. Odkrilo jo je povodom desetletnice Fijanove smrti »Društvo hrvatskega Zmaja«.

Radioterapevtski institut v Pragi. Kakor poroča »Prager Presse«, bo češkoslovaška vlada koncentrirala vse količine radija, ki se nahajajo v češkoslovaški republiki, na enem kraju. V to svrhu ustanovi v Pragi bolnico in institut za zdravljenje z radijem. Institutu bo dala vlada na razpolago 3,1 grama radija. To bo največji radioterapevtski zavod v Evropi, a tretji na svetu. Do sedaj so večji zavodi za zdravljenje z radijem samo v Ameriki, in sicer v Baltimoru in New Yorku.

Sokolski vestnik

Sokolstvo! Zopet nas je zapustil brat, ki je posvetil vse svoje življenje delu za veliko sokolsko idejo. V torek ob 12. uri je preminul brat Janko Kovačič, član tehniškega odbora Jugoslovenskega sokolskega saveza. Kruta, neizprosna smrt ga je iztrgala po dolgi mučni bolezni iz naše srede ravno v času, ko si je tako iskreno želel voditi naše vrste do novih zmag. Pozivljamo vse brate in sestre, da se v kar največjem številu udeležijo pogreba neumorno delavnega brata, ki se vrši v četrtek ob pol 4. uri popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice. Zbiramo se točno ob tričetrt na 3. uri pred »Narodnim domom«. Zdravo! — Starešinstvo Jugoslovenskega sokolskega saveza.

Telovadišče za sokolski zlet. Stavbni odsek je izdelal na podlagi odobrene situacijske razdelitve zletnega telovadišča detaljne načrte za tribune. Razpis za zgradbo teh tribun, se tudi že pripravlja in bo v prihodnjih dneh objavljen. Dela planiranja in ureditve zletnega telovadišča je oviral dosedaj neugoden zimski čas, vendar so vse predpriprave izvršene in se začne sedaj takoj z delom.

Amerikanski Sokoli za zletni fond Saveza. Med ameriškimi jugoslovenskim Sokolstvom je zavladalo živahno zanimanje za vsesokolski zlet. Od več družtev prihajajo poročila, da odpošljejo na zlet deputacije, nekatera se zanimajo celo za tekme, katere se nameravajo udeležiti. Pred par dnevi smo prejeli celo izdatno vsoto za zletni fond Saveza v znesku 2500 Din. Ta znesek je poslal neumorni sokolski delavec v Clevelandu brat Franc Hudovertnik. Znesek so nabrali tamošnji Sokoli vzlic neugodnim razmeram, v katerih žive. Bratom iskrena zahvala!

Sport

Češka zmaga v Parizu. V pariškem stadionu Pershing se je vršila pret. ned. nogometna tekma med reprezentanco mesta Praga in moštvo mesta Pariza. V tekmi, kateri je prisostvovalo približno 40.000 gledalcev, je praško moštvo porazilo pariško s 2:0 (1:0). Pred odmorom je Dvoraček (Union, Žižkov) s prvim golom dosegel vodstvo za Pražane, naker je Janda (Sparta) v drugi polovici zabil še en gol. Francozi niso imeli nobenega uspeha. O tej velezanimivi tekmi bomo še poročali.

Otvoritev nogometne sezone v Zagrebu. V nedeljo se je v Zagrebu pričela pomladanska nogometna sezija. Prekrasno vreme in nastop obeh pravokov, Haška in Gradjanskega, so privabili na maksimirski igrišče neštete množice, ki so morale biti zadovoljne s številom zabitih golov. Hašk in Gradjanski sta bila v izborni formi. Zlasti je Gradjanski v drugi polovici svoje tekme s Sparto pokazal igro, pri kateri se je jasno videl uspeh dolgega treninga, ki ga vodi znani angleški trener Gaskell. Izidi so bili nastopni: Hašk: Viktorija 11:0 (5:0), Gradjanski: Sparta 10:0 (3:0) Zeleničarji: Makabi 4:0. Gradjanski igra v nedeljo v Ljubljani z našo »Ilirijo« ter odpotuje nato na Španjo, kjer igra več tekem. »Ilirija« bo imela gotovo težko stališče in bo morala napeti vse sile, da ne doživi prevelikega poraza.

Na nedeljski mednarodni plavalni tekmi v Berlinu, ki jo je priredil berlinski plavalni klub »Aphrodite«, se je morala v plavanju na hrbtu ca. 80 m zadovoljiti Dunajčanka Grete Schubinder (Donaustadt), ki ima dunajski rekord v plavanju na hrbtu, v drugim mestom z 1:16.4. Prvo mesto si je priborila Erna Murray (Berlin) z 1:13.6.

S. K. Ilirija v Ljubljani opusti do nadaljnjega nogometni trening v jahalnici. Trenira se tekoči teden v torek, sredo in četrtek med pol 18. in pol 19. uro na igrišču. Narasčaj ima poseben trening ob ugodnem vremenu v soboto ob 17. uri na igrišču, ob neugodnem vremenu pa v petek ob 18. uri v jahalnici.

Brat Janko Kovačič — mrtev

Danes dopoldne je sledil nepričakovanemu ukazu neizprosne Morane naš dobi brat Janko Kovačič, kot žrtvo grozovite svetovne vojne. Z bratom Kovačičem je legel v prerani grob naš dobro poznan, poštvovalen sokolski delavec; bil je član tehniškega odbora Jugoslov. Sokolskega Saveza.

Pokojujnik je rodom iz Prema pri Ilirski Bistrici. Gimnazijske študije je dovršil v Ljubljani, juridične pa v Pragi. Od leta 1919. je bil v službi pri mestnem magistratu v Ljubljani.

Ko se je decembra meseca leta 1914 muškala avstrijska armada iz Srbije, je preplaval br. Kovačič v polni vojaški opremi deročo reko Dravo in vsled onemoglosti obležal na bregu, kjer se je v snegu ležec smrtno nevarno prehladil. Dolgo časa je kolebal med smrtjo in življenjem. Njegova izredno krepka narava in telesna konstitucija sta končno zmagali: br. Kovačič je rešil življenje, a nosil je žalibog od tiste dobe strašne posledice. Pretresljivo je bilo njegovo pripovedovanje, kako se je vrnil domov, kjer ga njegova lastna mati ni mogla spoznati...

til... Živčevno je nato vedno trpel silne muke; pred kakimi desetinimi dnevi pa se mu je omračil um in tako se je odigralo poslednje dejanje te življenjske tragedije v umobolnici na Studencu.

Pokojujnik je bil deležen sokolske vzgoje že za časa svojih gimnazijskih študij v Ljubljani. Ze takrat je bil izvrsten telovadeč, poleg tega pa se je seznanil tudi s sokolsko idejo, katero je vedno in povsod navdušeno in prepričevalno propagiral. Skupno s tovarišem Albinom Kandaretom je vodil dijaško telovadbo v Narodnem domu. Radi Sokolstva se je odločil za visokoleski študij v Pragi, kjer je telovadil v praškem Sokolu. Udeležil se je vadijskega tečaja Češke Obce Sokolske in nato napravil vadijski izpit ČOS z odličnim uspehom. Bil je najboljši pri tečaju in izpitu. Po izpitu je postal vadiatelj v praškem Sokolu.

V domovini je postal s svojim delom poznana osebnost. Bil je nekaj časa v Karlovcu, kamor ga je naprosilo tamošnje sokolsko društvo kot društvenega vadiatelja, nato pa se je odzval vabilu Strossmayerjeve župe v Osijeku. Tu je ostal nad eno leto ter bil izvoljen za župnega načelnika. Kot tak je organiziral celo župo. zraven pa tudi vzgojil celo vrsto navdušenih in sposobnih novih sokolskih vadiateljev. S kakim zanosom je lansko leto gledal na pokrajinski zlet Jugoslov. Sokolskega Saveza v Osijeku! Njegovi učenci so bili tisti, ki so največ ljubili za ta zlet. S kako iskreno ljubeznostjo so sprejeli svojega ljubljanskega učitelja Janka.

Leta 1912. se je udeležil mednarodne tekme v Turinu. Poznana je anekdota, da je pri tej tekmi dobil pri metu krogle eno točko več, kot cela italijanska tekmovalna vrsta skupaj.

Po prevratu se mu je zdravstveno stanje že precej popravilo in tako ga zopet vidimo pri marljivem delu pri takratni Slovenski Sokolski Zvezi, nato pri pripravah za Novi Sad. Ves čas do sedaj je bil član tehniškega saveznega odbora. Tudi telovadbo je posejal, kolikor mu je dopuščalo zdravstveno stanje, ki pa se je zlasti od lanskega poletja vedno slabšalo.

Br. Kovačič je bil vedno in povsod zaveden Sokol. Tega svojega prepričanja ni nikjer in nikdar skrival. Radi tega si je tudi nakopal preganjanje, zlasti za časa delne mobilizacije leta 1912. V svojem nastopanju je bil skromen. Iskal ni nikjer časti, ne slave, najraje je stal v ozadiju, v podporo drugim. S svojo skrajno disciplino in zmožnostjo si je pridobil vseobče spoštovanje ne samo v svoji ožji družbi, nego tudi med ostalimi člani naše sokolske družine.

Brat Janlo! Zapustil si nas, a spomin nate ostane. Tvoja poštvovalnost, nesebičnost in vztrajnost pri sokolskem delu, Tvoja ljubeznost do prekrasne, vedno nove sokolske ideje, nam ostane kot vzgled, kot bodrilo za delo, ki nas še čaka.

Počivaj mirno in mi Ti ohranimo časten in trajen spomin. Sokol.

Pomladna smuka

Smučanje je včasih več kot sport. Je strast. V Ljubljani nas je takšnih obsestencev že precej nad poklenjig tucat. V soboto jutraj smo sicer pridili, da gremo. Na Krvavec. Res smo dospeli na Veliko planino. Marširali smo celo noč. Smučj na ramah. Pod Pasjimi stenami smo stopili stremena. Sneg ni zdrčal pod nami. Čudno! Na tem mestu bi bil vsak pameten človek pričakoval, da se bo plaz utrgal. Pa se ni.

Ob eni po polnoči smo se oglasili pri mežnarju svetega Primoža. Pravijo, da so stari Slovani gostoljubni.

Primožev mežnar je častna pa tembolj surova izjema. Ze dolgo me ni nikdo tako zmerjal! Zato smo pa zvonili v stolpu in zapeli podoknico: »Le dol se vseedi, kaj boš itd.«

Ob štirih zjutraj smo bili v koči. Ko smo kmalu nato skozi ključavnico zapazili, da vzhaja sonce, smo šli zopet na dno. Skuta in Planjava v snegu. Mi smo se pa smučali po snegu, travi, lužah in celo pesku. Variatio delectat.

Tudi povratek se je izvršil strogo po programu. Sonce, teloh, trobentice, zvončki, vijolice in žolti metuljčki. Domačini v praznih oblekah. Nebo plavo, zemlja rjava, hosta črnkasta. Vse skupaj znani ljubeznjivi in tradicionalni pomladanski zmazek.

Ne razumem se. Zakaj imam doktorat, živim v mestu, čitam časopise, glasujem itd. Ali bi mi ne bilo tisočkrat bolje, da postanem kravji pastir ali drvar?

»Ptica želi, da ti bila oblak. Oblak želi, da bi bil ptica.«

Prihodnjo nedeljo pojdem zopet v planine. Iskat zadovoljstva. Iskat sebe. Iskat ne vem kaj...

Smučj pa pustim prihodnjo nedeljo doma.

* Seja načelstva JDS se vrši v četrtek, dne 16. marca ob 15. v tajništvu JDS.

* Pokrajinski namestnik v Beogradu. Pokrajinski namestnik za Slovenijo gosp. Ivan Hribar je došel v Beograd ter je tekom ponedeljka konferiral z namestnikom ministra za socialno politiko v zadevi prehrane pasivnih krajev v Sloveniji.

* Nacionalistična omladina v Splitu je proslavila preteklo nedeljo ob ogromni udeležbi občinstva blagoslovljenje svoje zastave. Mnogi so vzklkali kralju, narodu in državnemu edinstvu ter proti separatizmu in hrvaškemu bloku. Spreved je šel k samostanu na Poljudu, kjer počiva kraljica Jelena in pesnik Marulić. Povorka je otvorila godba, za njo je prišla zastava in velikanska množica občinstva, vsega skupaj nad 20.000 ljudi. Na Poljudu so jih sprejeli zastopniki vlade in narodnih društev. Razni govorniki so v navdušenih govorih naglašali pomen dneva, poudarjajoč, da se mora ves narod dvigniti proti izdajcem domovine. Don Juraj Biankini je končno razvil zastavo, naglašujoč, da je nacionalistična omladina najboljši del našega naroda. Po izvršeni slavnosti se je povorka vrnila v mesto, ki je bilo vse v zastavah. Z balkona Jugoslovanske čitalnice v Splitu je govoril dr. Petković, ki je dejal, da bodo nacionalisti čuvali to obalo in razvili svojo zastavo ob Sebi do Vardarja ter sodelovali za končno osvobodjenje zaslužjenih bratov. Vršile so se impozantne manifestacije.

* Revizija poslovanja obmejnih čet. Na Rakek je prispela v nedeljo vojaška komisija dravske divizijske oblasti, da preišče in kontrolira poslovanje obmejnih čet in konstatira upravičenost pritožb prebivalstva proti Wranglovcem. Tudi Planinci so predložili komisiji razne pritožbe.

* Nekvalificirani napadi na novinarje. Doslej je v Ljubljani ni bilo navedeno, da bi kdorkoli poskušal pri sejah javnih korporacij terorizirati prisotne poročevalce listov. Včeraj pa sta se drznili dve osebi tudi že tega. Tako je obd. svetnik Adamič (SLS), prišel k našemu poročevalcu, ga na prav surov način nahučil in mu grozil, da bo z njim »drugače obračunal«, to pa zato, ker se je čutil užaljenega radi neke dejanske navedbe. Dobil je primeren odgovor ter se potuhnjeno odstranil. Drug podoben junak je prof. Peterlin (NSS), ki je poročevalca »Slov. Naroda« zgrabil za suknjo in mu grozil, da bosta »dejskajski obračunala«. Če bo ta poročevalec poročal tudi o medsebojnih razgovorih občinskih svetovalcev koalicijske pri seji. Napadeno novinarja si bosta seveda poskušala zadostiti. Temperamentna občinska svetnica menda misli, da bosta onadva predpisovala poročevalcem, kaj smejo poročati, in da bodo novinarji seveda samega respekta kar pod klop zlezli. Če izrazita n. pr. Adamič ali Peterlin ali kdorkoli svojo jezico. Upamo, da takšno smešenje samega sebe ne postane moda v ljubljanskem občinskem svetu!

* Javne zgradbe v Beogradu. Ministrstvo za prosveto je dovolilo za zgradbo konservatorija v Beogradu naknadni kredit v znesku 1.500.000 dinarjev, ministrstvo za javna dela pa za gradnjo ambulatorije in kirurške klinike v Beogradu kredit v znesku 1.849.708 dinarjev.

* Imenovanja v državni službi. Pri direkciji za gradnjo novih železnic so bili imenovani: Vladimir Čerin za višjega inženjerja drugega razreda, Vojteh Fugina in Blaž Pristovšek pa za inženjerja četrtega razreda.

* Preklic omejitve sprejemanja v bolnišnicah Slovenije. V skladu z zdravstvenega odseka v Ljubljani se z današnjim dnem zopet uvede v bolnišnicah normalni sprejem bolnikov.

* Delovni čas v državnih pisarnah. Delovni čas v pisarnah državnih administrativnih oblastev je najmanj 7 ur na dan; ako pa se dela zdržema, traja delovni čas 6 in pol ure na dan. Ob sobotah se dela šest ur, ob nedeljah pa dela samo potrebno število državnih uradnikov. Minister sme odrediti vsako leto največ za 20 dni, da traja delovni čas 1 ali 2 uri več brez posebne nagrade. Ako zahteva potreba službe, sme ministri svet delovni čas tudi podaljšati.

* Iz »Uradnega lista«. »Uradni list« pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja v številki 23 »Zakon o proračunskih dvanajstih za meseca marec in april leta 1923.«

* Kupovanje in prodajanje srebrnega denarja. Na mnoga vprašanja, ali je dovoljeno kupovati in prodajati srebrne dinarje, krone in perperje, pojasnjuje ministrstvo financ, da je člen 4. tozadnega pravilnika treba razumeti tako, da je v notranjem prometu svobodno tržiti s srebrom, zlatom in tujimi valutami po določenih pogojih, toda ne tudi s srebrnimi dinarji, kronami in perperji. Srebro, iz katerega je skovan državni denar je že z dejstvom, da je postalo denar, prestalo biti blago. Po svojem namenu mora biti to srebro samo denar in se mora kot tak sprejemati in dajati po vrednosti, katero mu je določila država.

* Predavanje o tuberkulozi, katero je priredil pod okriljem društva »Soča« gospod dr. Volavšek v dvorani hotela »Lloyd«, je nad vse lepo uspelo. Dvorna je bila nabito polna in poslušalci so sledili dobro uro trajajočim izjavam g. predavatelja z največjo pozornostjo. V gladkih besedah nam je podal predavatelj splošni pregled o tuberkulozi in tuberkelbacilu, kačož o medicinski pridobitve novega časa. Opozarjal je na življensko moč tega parasita, na njegovo voščeno lupino in na to, kako klubejo posebno zaradi te lupine navadnim desinfekcijskim sredstvom. Navedel je, kako pozorni so drugod, posebno v Nemčiji na to bolezen in koliko zdravilišč in okrevališč imajo ondi tako za odrasle kakor za mladino, koliko gozdnih šol in kako se skrbi uradno za praktični pouk tuberkuloznih ljudi, da se prepreči širjenje bolezni. Kazal je na potrebo primernih stanovanj in na nevarnost okužitve otrok v šoli, posebno po učiteljih. Drugod, kakor n. pr. na Nemskem, se pošlje na prsih bolne učne osebe, da odravijo, ex offo na dopust in se jih do popolnega ozdravljenja sploh v šolo ne pusti. Še več: učne osebe, ki kažejo samo nagnjenje do tuberkuloze, se od časa do časa zdravniško preiskuje in se jim dá, če so obolele, takoj prilika za lečenje. Pri nas pa poučuje na eni in isti šoli kar po več tuberkuloznih učnih oseb obenem. In ne le, da se za to nič ne stori in se pusti, da se učenci dalje inficirajo, temveč pri nas se morajo tuberkulozne učne osebe s privatnim zdravnikom vred na vso moč truditi, da dobijo za zdravljenje kak mesec dopusta. — I. K.

* Zenitene kavcije bivših a.-o. oficirjev. Vojaška intendantca za Slovenijo v Ljubljani (St. Peterska vojašnica) razglašala v zmislu dopisa našega poslanstva na Dunaju, da naj čimprej vpošljejo intendantci vsi bivši a.-o. oficirji, oziroma njih pravnih dediči, ki bivajo sedaj v Sloveniji in ki so položili svoječasno zeniteno kavcijo pri bivšem a.-o. vojnem ministru, odnosno pri domobranskem ministru na Dunaju in je še niso dobili vrnjene, sledeče podatke: Ime in priimek polagatelja kavcije, sedanj natančni naslov, dokazilo našega državljanstva, kdaj je bila položena kavcija, v katerem iznosu in v katerih vrednostnih papirjih.

* Velika povodenj v jugoslovanski naselbini Puhla. V severoameriški državi Colorado je velika povodenj uničila jugoslovansko naselbino Puhla. Kakor poročajo ameriški časopisi, je preplavljenih in uničenih mnogo hiš, šol, cerkev in zemljišč. Mnogo naših ljudi je utonilo. Prebivalci te naselbine so večinoma delavci, ki so zaposleni v tankarskih toplicah.

* Afera kapetana Mikarja v Mariboru je rešena tako, da je stanovanski senat v Ljubljani ugodil Mikarjevemu rekurzu v zadevi stanovanja.

* Pasji kontumac v Celju razveljavljen. Celjski magistrat razglašala, da se razveljavi pasji kontumac za mesto Celje. Predpisi glede pasjih znanj in pasjih katastrof pa ostanejo še nadalje v veljavi.

* Pod vlak je padel. Avgust Jarh, strojevodja na Zidanem mostu, se je pešal domov v Rimske Toplice. Ker je bilo v vozu preveč potnikov, je stal na pločniku. Na ovinku, kjer se vlak nagane, je Jarh zgubil ravnotežje in padel pod vlak, ki mu je odtrgal obe nogi.

* Nesreče in nezgode. Mariji Petrovič, kažarici v Brezovici se je pri nakladanju drv v gozdu podrla skladovnica in jo podkopala. Petrovičeva si je zlomila hrbtenico in levo nogo in dobila tudi notranje poškodbe. — Antonu Kubobu, delavcu v strojni tovarnah v Ljubljani je pri delu stroj poškodoval levo roko.

* Huda gospodinja. Jakob Bricelj je služil za hlapca pri posestnici Ivani Škerlj v Klečah pri Ljubljani. Pred kratkim se je sprl z gospodinjjo in zapustil službo, ne da bi naredil z gospodinjjo obračun. Včeraj se je vrnil h gospodinjji. Kmalu se je razvil med obema prepir. Ker je postajal Bricelj nasilen, ga je zgrabil novi hlapec Lojze za roke, gospodinja pa je tekla po gnojne vile in udrihala potem z vso silo po njem, tako da mu je prizadejala močne poškodbe po glavi.

* Umor v železniškem vagonu. V bližini postaje Jurkovič je bil te dni v železniškem vagonu zaklan trgovec Svetozar Pantič iz Samoša. Zločinec je po izvršenem zločinu skočil iz vlaka in pobegnil.

* Dvakratni morilec iz Otačja pod ključem. Kakor smo svojedobno poročali, je neznan storilec dne 19. februarja v Otačju umoril in oropal posestnika Marjano Gostiša in njenega 8-letnega tasta. Morilec je tasto zadržnil vr okoli vratu ter ga potem ubil, in ko je prišla pol ure pozneje posestnica iz cerkve domu, jo je s sekiro pobil. Varnostne oblasti so sedaj izsledile morilca v osebi Vincenca Lapajeta iz Otačja. Lapajeta je nujno sumljiv, da je izvršil še več roparskih umorov.

* Obsojen Nazarenc. Pred vojaškim sodiščem v Sarajevu je bil v ponedeljek obsojen vojak Božidar Milaković iz Vukovara zaradi zločina nepokornosti na dve leti ječe. Kot Nazarenc je odklonil prisego kralju in domovini ter ni hotel prevzeti puške.

Slovenski konzorcij za 70dstotno državno investicijsko posojilo objavlja: Prvi kupon obveznic državnega investicijskega posojila zapade dne 15. marca t. l. in se bo izplačal prinoscu. — Glasom naredbe Ministrstva financ — generalne direktije državnih dolgov D. br. 4099 od dne 1. marca 1922. fungirajo kot vnovčevalna mesta za kupone gornjih obveznic:

- 1.) Generalna direktija državnih dolgov v Beogradu;
- 2.) Oblastna finacijska direktija v Novem Sadu;
- 3.) Okružne in sreske finacijske uprave;
- 4.) Blagajne finančnih delegacij in davčni uradi;
- 5.) Poštna hranilnica v Sarajevu in čekovni uradi v Zagrebu in Ljubljani potom poštini uradov njihovega področja;
- 6.) Občinska sodišča v Srbiji in Crni gori;
- 7.) Banke, ki so vršile podpisovanje 70dstotnega posojila.

Za Slovenijo pridejo v poštev predvsem pod 4, 5 in 7 označene ustanove. Zavodi, ki po točki 7. fungirajo kot vnovčevalna za kupone 70dstotnega državnega investicijskega posojila so v Sloveniji sledeči:

- 1.) Jadranska banka;
- 2.) Ljubljanska kreditna banka;
- 3.) Mestna hranilnica ljubljanska;
- 4.) Slovenska eskomptna banka;
- 5.) Kreditni zavod za trgovino in industrijo;
- 6.) Kmetijska posojilnica;
- 7.) Kranjska hranilnica;
- 8.) Zadržna gospodarska banka;
- 9.) Slovenska banka;
- 10.) Ljudska posojilnica;
- 11.) Jugoslovanska Union banka;
- 12.) Kranjska deželna banka;
- 13.) Splošna prometna banka.

Banke in ostala vnovčevalna mesta imajo izplačevati kupone v vsaki višini; Steadionica v Sarajevu in čekovni uradi pa smejo izplačevati kupone samo onim donosnikom, ki kot posestniki obveznic po 100 dinarjev prezentirajo kupone v skupni vrednosti do 35 dinarjev, in pa onim, ki kot posestniki obveznic, ki glase na večji nominalni kakor 100 dinarjev prezentirajo kupone v skupni vrednosti do 70 dinarjev.

Objave

* Demokratska starešinska organizacija je zbrala do sedaj za naše akademike na Češkoslovaškem skupno vsoto 51.150 K. Ta vsota dokazuje, da naša javnost umeva položaj našega dijaštva v sedanjih razmerah in starešinska organizacija upa, da se bodo odzvali še drugi prijatelji naše akademične mladine, da ji bo mogoče s svojo akcijo izdatno podpreti nadaljevanje študij v češkoslovaških vsenčinskih mestih. —

* Usposobljenostni izpiti za obče ljudske in meščanske šole pred državno izpraševalno komisijo v Mariboru (na drž. moškem učiteljsku) se prične dne 2. maja 1922. Prošnje naj se vpošljejo pravočasno potom okrajnih šolskih svetov, da bodo do 23. aprila t. l. v rokah izpraševalne komisije. Prošnja naj se piše na celo polo in naj bo kolkovana z 2 Din, vsaka priloga pa s 50 p.

* Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani naznanja svojim članom, da se vrši v nedeljo dne 19. t. m., točno ob desetih dopoldne v društvenih prostorih, Gradišče 17/I, XXI. redni občni zbor s sledečim redom: 1.) pozdrav predsedstva; 2.) poročilo tajnika; 3.) poročilo blagajnika; 4.) poročilo preglednikov računov; 5.) volitev odhoda; 6.) poročilo in predlog glede uprave fonda za »Trgovski dom« in 7.) slučajnosti. Gg. člani prosimo, da se obnega zbora v čim večjem številu udeležijo.

* Moka za vojne invalide in vdove. Prejeli smo: Člane splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot, poverjenstvo za Ljubljano in okolico, opozarjamo, da zaključimo z razdeljevanjem moke upravičenem po znižani ceni nepreklicno dne 17. t. m. Po tem dnevu moke ne bomo več delili.

* Javno predavanje »Splošnega ženskega društva« bo v četrtek dne 16. t. m. ob osmih zvečer v »Mestnem domu«. Predavala gačeta Alojzija Stebi »O razvoju ženske volilne pravice«. Prostovoljni doneski dobrodošli.

* Splošnega ženskega društva seje so vsako prvo in trejo sredo v mesecu. Dobrodošle so tudi namestnice odbora in sploh vse članice društva.

* Začasna delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani sporoča, da se bo vršila II. skupščinska seja zbornice v nedeljo dne 19. marca t. l. ob 14. uri v sejni dvorani mestnega magistrata.

* O. Z. javnih nameščencev in vpokojencev ima v sredo dne 15. t. m. ob 6. uri popoldne nujno sejo širšega odbora v občinskem lokalno. Dnevni red: Volitev odsekov na podlagi predsedstva. Polnočevilno! — Predsedstvo.

* Transzitični promet na progi Maribor-Ljutomer ovirajo naši carinski organi, ki najbrže nimajo natančnejših navodil. Vse interese, ki ne dobe blago od tam, povzljive mariborska ekspozitura trgovske in obrtne zbornice, naj se ji še tekom današnjega dne javijo.

* Mariborska bolnica zopet sprejema bolnike. Ukinjene so vse omejitve, ki so se uveljavile vsled redukcije v proračunu za bolnice.

NAZADOVANJE ŽITNIH CEN.

Zagreb, 13. marca.

Pretečeni teden je na žitnem trgu vendar enkrat prišlo do spremembe in so koncem tedna cene padle. K padcu cen je mnogo pripomogla nova naredba o prometu z devizami in valutami, ki je povzročila, da se je kurz dinarja znatno popravil. Izgleda pa, da je med vzroki nazadovanja cen tudi obetajoča se dobra letina. Navzlic temu, da je potreba v pasivnih krajih še znatna, so kupci precej rezervirani in kupujejo le blago v roke. Ponudbe prevladujejo povpraševanje. Težko pa je sklepati o tem, če bodo cene žitu še znatnejše padle, ker na drugi strani cene industrijskih izdelkov vključ zboljšanju valute še naraščajo.

Pšenica se je tržila koncem tedna v Novem Sadu in Somboru po 1900 do 1950 kron. Tekom tedna je nazadovala v ceni za 100 do 150 kron. Danes pa se je tržila pariteta Zagreb že po 1700 do 1750 kron.

Koruzi je v početku pretečenega tedna notirala 1470 kron. Sedaj jo ponujajo po 1400 kron franko postaja.

Po ječmenju je živahno povpraševanje za setev. Notirali je koncem tedna 1350 kron pariteta Zagreb.

Cena ovsa je tudi nekaj nazadovala in je bila koncem tedna 1330 kron pariteta Zagreb.

Rž notira nominalno 1630 do 1650 kron pariteta Zagreb. Ponudba in povpraševanje neznatno.

Cene moki so tudi nazadovale. Povpraševanje ni bilo živahno. Za prvovrstno moko št. 0 se je zahtevalo 26 do 26,50 kron pariteta Zagreb.

Otrobi so se ponujali koncem tedna živahnejše. Zahtevala se je cena 1050 K z vtovorne postaje. Največja dosežena cena je bila v početku tedna 1250 kron.

Vsled znanih cen se obeta zopet živahnejši izvoz. Po raznih poročilih sklepati, je pri nas še mnogo za izvoz razpoložljivega blaga, zlasti moke, koruze in ječmena.

ŽIGOSANJE OBVEZNIC OGRSKIH PREDVOJNIH POSOJIL.

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno:

Gospod finančni minister je v zmislu odloka reparacijske komisije s svojim rešenjem z dne 4. marca D. br. 4112 odredil:

1.) da imetniki obveznic ogrskih predvojnih posojil, ki teh obveznic v određenem roku niso dali žigosati to lahko še do vstetega 31. marca 1922. naknadno storijo.

2.) Obveznice je poslati s prošnjo vred pred pretekom tega roka neposredno Generalni direktiji državnih dolgov v Beogradu.

3.) Predložitev obveznic zaradi žigosanja je obvezno tudi za tuje državljane; vendar pa le-ti lahko hkratu zaprosijo, da se obveznice samo zaznamujejo kot svojina tujega državljanstva. V tem primeru je treba priložiti prošnji potrdilo o državljanstvu in dokazati lastnino.

4.) Naši državljani, ki bivajo na ozemlju naše kraljevine, ki pa imajo svoje obveznice shranjene v inozemstvu na Madžarskem, ali v kateri nasledstvenih držav bivše Ogrske, morajo, ako tega doslej še niso storili, do vstetega 20. marca 1922. pri Generalni direktiji državnih dolgov v Beogradu vložiti prošnjo zaradi protesta proti žigosanju. Take prošnje je vlagati v zmislu naredbe D. br. 1683 z dne 24. januarja 1922. (Uradni list št. 10 t. l.) in jim priložiti potrdilo o državljanstvu.

5.) Naši državljani, ki žive izven mej naše kraljevine, pa imajo svoje obveznice deponirane na Madžarskem ali v kateri nasledstvenih držav bivše Ogrske, morajo sami vložiti protest proti žigosanju pri vladni dotične države. O vloženem protestu morajo takoj obvestiti kr. poslanstvo v dotični državi in hkrati navesti vse podatke, ki so potrebni zaradi evidence.

6.) Na prošnje, vložene po preteklem roku, se ne bo oziralo.

Imetniki nežigosanih obveznic naj sami sebi pripišejo posledice, ki bi utegnile nastati.

— Nabavke na račun reparacij. Na mnoga vprašanja glede nabavk na račun reparacij je ministrstvo trgovine in industrije poslalo trgovski in obrtniki zbornici v Ljubljani sledeča pojasnila:

V. oddelek za izvršitev mednarodnih poizvedb naznanja: 1.) Na dobave na račun reparacij imajo pravico samo predvojni podaniki kraljevine Srbije in Crne gore. 2.) Na podlagi ministrskega rešenja imajo pravico za dobavo strojev iz Nemčije oni industrijski in trgovci, kojim so bili v teku vojne ali odnešeni ali pa uničeni potrebni stroji. Osebe, ki bi prišle v poštev, naj bi sklenile kupno pogodbo glede strojev z gotovo nemško tvrdko v višini iznosa, ki ga določi odbor za vojno odškodnino. Nato naj se pošlje gori imenovanemu oddelku: a) prošnja v tem zmislu, b) prepis razsodila za vojno odškodnino, c) dva originalna prepisa dogovora in štiri kopije. — Oddelek bo vse to dostavil reparacijski komisiji v Parizu na odobritev. 3.) One osebe, ki imajo razsodila o vojni odškodnini, a njih zadeva ne bi bila obsežna v citiranem rešenju ministrskega sveta, naj počakajo, da se rešenje razširi tudi na druge primere. O razširjenju tega rešenja se že razpravlja.

— Padec cen pšenici in koruzi na novosadski borzi. Iz Novega Sada poročajo: Na tukašnji produktni borzi so začele padati cene pšenici in koruzi. Ker se pričakuje še nadaljnje padanje, ne pride skoro do nobenih zaključkov. Med vojvodinski kmeti so se ogromne zaloge pšenice in koruze. Te zaloge sedaj ponujajo, a jih nihče ne kupuje.

— Hmeljarsko društvo v Zalcu javlja. svojim udom in drugim hmeljarjem, ki bi hoteli pristopiti k društvu, da se bo letnina za letošnje leto določila šele na glavni skupščini, ki se vrši dne 25. marca v Zalcu. Na dnevnem redu bo med drugimi važnimi točkami tudi izprememba pravil.

— Nabava različnega materiala za izdelavo invalidskih protez. Državna protezna delavnica v Ljubljani želi nabaviti večje množine materiala. Interesenti se opozarjajo na tozadevni natečaj v Uradnem listu št. 22.

— Nova moderna opekarna v Bosni. V Lučanih pri Derventi je zgradila tvrdka Aleksandar Gvozdenović in drug moderno opekarno.

— Dobava drv. Komanda dravske divizijske oblasti v Ljubljani razpisuje na dan 30. marca ob 10. uri dopoldne v pisarni intendature Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, nadalje istega dne in ob isti uri v pisarni komande vojnega okrožja v Mariboru in Celju ter komande mesta Ptuja in Slov. Bistrice ustno licitacijo glede dobave drv za garnizije, Maribor, Celje, Ptuj in Slov. Bistrica. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri navedenih vojaških komandah na vpogled.

— Prodajo novih velikih konjskih podkev (54.000 komadov) razpisuje Artilerijsko odelenje III. armijske oblasti v Skoplju na dan 10. aprila ob 11. uri dopoldne v svoji pisarni v Skoplju. Predmetni prodajni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— Obtok bankovcev v Avstriji. Po izkazu Avstro-ogrskke banke z dne 15. februarja se je v predloženem tednu povečal obtok bankovcev v Avstriji za 5971 milijonov na preko 238 milijard a. K.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 120 — 130 Bukarešta 222 — 225, Milan 1430 — 1460 London 1340 — 1360, London (ček) 1320 — 1330, Pariz 2550 — 2625, Praga 534 — 540, Švica 5550 — 5700, Dunaj 4.15 — 4.30, Budimpešta 39 — 0, Newyork (kabel) 275 — 280, Newyork (ček) 270 — 271.

Banka za Primorje 700 — 715. Trgovska obrtna banka 280 — 282. Brodska banka 340 — 345. Eskomptna banka 790 — 795. Jadranska banka 1000 — 1100. Jugoslovanska banka 490 — 495. Ljubljanska kreditna banka 940 — 950. Slavenska banka 505 — 515. Praštedionca 5490 — 5500. Rečka pučka banka 460 — 470. Srpska banka 720 — 730. Dubrovačka parop. družba 5350 — 5400. Goranin 0 — 675. Narodna šumska industrija 0 — 550. Našička industrija drva 500 — 510. Gutman 1400 — 1500. Slavonija 595 — 635. Union 2900 — 0. Ljublj. strojne tovarne in livarne 0 — 875. Trbov. premog. družba 1000 — 1030.

Beograd, devize: London 315, Newyork 70 in pol, Zeneva 390, Milan 340, Berlin 31, Dunaj 1.02 — 1.04; valute: leil 55, levi 44, madžarske krone 0 — 12.

Praga, devize: Berlin 20.671/2 — 21.071/2, Curih 1083 — 1087, Milan 273 — 274, Pariz 492 — 494, London 2401/2 — 2421/2, Newyork 56.071/2 — 56.671/2, Beograd 70.50 — 71.50, Sofija 36.60 — 37.40, Dunaj 0.581/2 — 0.781/2, Varšava 1.231/2 — 1.431/2, Budimpešta 6.60 — 7. valute: marke 20.671/2 — 21.071/2, švicarski franki 1078 — 1082, lire 260 — 271, francoski franki 489 — 491, funti 2391/2 — 2411/2, amer. dolarji 55821/2 — 56421/2, dinarji 67.50 — 68.50, levi 35.35 — 36.25, avstrijske krone 0.581/2 — 0.781/2, poljske marke 1.231/2 — 1.431/2, madžarske krone 6.60 — 7.

Curih, devize: Berlin 1.92, Newyork 5.19, London 22.23, Pariz 45.25, Milan 25.17, Praga 9.20, Budimpešta 0.63, Zagreb 1.75, Varšava 0.12, Dunaj 0.07, avstrijske krone 0.06 in tričetrt.

Dunaj, devize: Zagreb 2548 — 2552, Berlin 2934.50 — 2940.50, Budimpešta 961 — 964, London 344.90 — 345.10, Milan 389.90 — 390.10, Newyork 80.73 — 80.77, Pariz 701.80 — 702.20, Praga 144.72 — 144.78, Sofija 53.45 — 53.55, Varšava 176.50 — 178.50, Curih 1549.75 — 1550.25, valute: dolarji 80.48 — 80.52, levi 50.95 — 51.05, marke 29.57 — 29.63, funti 341.90 — 342.10, francoski franki 690.80 — 701.20, lire 384.90 — 385.10, dinarji 101.90 — 102.10, poljske marke 177 — 179, švicarski franki 1534.75 — 1535.25, češke krone 144.47 — 144.53, madžarske krone 970.50 — 973.50.

Berlin, devize: Italija 1323.75 — 1326.25, London 1178.80 — 1181.20, Newyork 274.72 — 275.28, Pariz 2392.60 — 2397.40, Švica 5319.65 — 5330.35, Dunaj 3.38 — 3.42, Praga 496.50 — 497.50, Budimpešta 39.96 — 34.04, Zagreb 90, Sofija 182.80 — 183.20.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc
Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«

Devetstopetnajsto

Tragedija naroda.

«Prišli, odgovorim, sedem na vrečo ter postavim svetilko k nogam.

Oficir prične pripovedovati o boju pri Čačku. Mnogo je govoril, verjetno, da si nisem vsega zapomnil. Drugi dan sem sicer zapisal nekaj datumov in par poedinih dogodkov. Iz teh in po spominu, kolikor sem ga ohranil, pišem danes to zgodbo. Oficirjevo popisovanje boja je bilo najbrže bolj enostavno in prirodno, jaz pa ga naslikam le v glavnih potezah, kakor se ga spominjam.

Boj.

V Gučo, na Bjelici, pod planino Jelico, prihaja 17. oktobra zvečer baterija; pred njo jaše plečat oficir, upadlega obraza, ostrih in trdih potez, kakor v bron vlihih. Zvečerilo se je že, trgovine in delavnice te male vasi so že davno zaprli in vse se je poskrilo po hišah. Velika topovska kolesa zagrmje na mrtvem trgu, vznemirijo samotno vasio, razburjenje preplasi prebivalce. Baterija odhaja skozi vas ter se ustavi zunaj na majhni ravnini, kjer razjašajo in odhiti vsak po svojih opravkih.

Živahno gibanje nastane med vojaki, nekateri tekajo po seno, po drva, drugi izlagajo, tretji zabijajo količe, da privežejo živali, četrti hite po vodo, izpirajo kolesa in topove, na katerih se je nabralo na debelo blata, ki so ga gazili od Arilja sem. Mirno sopejo jarma osvobojeni voli, čakajo, da jim polože seno. Oficir odhiti nazaj v vas, da poišče telegraf.

„DRAGICA“

Francoski roman spisa! G. M. de Bièvre.

Šesto poglavje.

Gospodje so si šli oblačit frak, brez katerega ne morejo živeti, dasiravno so v njem kakor veliki črni hrošči; vsak čas si v strahu, da ti odbrneš s svojimi dolgimi perutnicami.

Marie-Fleur in jaz eva šli v sobo za tuje; nanovo se je bilo treba počesati in jaz sem morala obleči obleko, ki mi jo je teta prinesla. Gospa du Roylet zelo pazi na to, da se mlada dekleta pošteno napravijo. Ne smejo se mazati in slikati kot gotove dame moje družbe. Najbolj oboževane dame velikega sveta so ponavadi le navidez lepe. Njih stisnjeni modrčki in obleke so krive, da jih ima človek za lepo vzraščene; in marsikdo, ki mu je le za zunanjost, se tudi vjame na te limanice.

Gospa, ki so nad štirideset, naj se oblačijo dosledno črno; že zato, ker naj žalujejo za svojo odevetelo mladostjo. Toda ni lepše paše za oko kakor gledati družico lepo oblečenih mladih deklet, sedečih za mizico, okrašeno s cvetjem, srebrom in kristalom.

Povabljenih je bilo okrog dvajset oseb, skoro vsi iz sosednjih krajev. Klavdija se je prikazala v globoko in ostro izrezani družabni obleki. Rekla mi je, da je med nama že zopet vse dobro in da jo bo zelo veselilo, ako bom večer vselo užila.

O nikakor ne bi mogla živeti v prepiranju, da sem komu kaj hudega storila. Če malo zdijam, je mogoče, da se sebi sami izneverim; toda vedoma in namenoma svojem bližnjemu kaj zalega storiti — nikdar! Za to sem preveč odkrite narave.

Klavdija je odzdravljala na pozdrave in poklone, s katerimi so jo obiskovali s tako nepričakovano gracijo, da je osvojila srca vseh: take ljubke koketnosti bi se jaz nikdar ne mogla naučiti in če bi se še tako trudila. Jaz je nimam v krvi, to je tista napaka; pri meni bi vsakdo opazil, da je naučena. Klavdija se je zahvaljevala svojim častilecem s takim izrazom, kot da bi hotela reči: «Saj to je le vaša dolžnost, da me obožavate; predobro vem, kako lepa sem.»

Med kosilom ni bilo nič posebnega. Na Lipu sem opazila, da je silno zadovoljen, zdelo se mi je, da radi onih galantnostij napram Klavdiji tam na bregu Viveta. Najraje bi mu jih par gorkih povedala, pa sem se premagala že radi družbe. Lip je očitno opazil, kaj se v meni kuha; kajti pogledoval me je od spodnjega konca mize tako, kakor bi se gotovo ne upal, če bi sedel v moji bližini. Tako bi ga sunila v nogo, da bi se takoj naučil, kako se je obnašati napram mlademu dekletu, ki se hoče poročiti, ki je dobilo že dve ljubavni ponudbi — on pa se še ene ni upal napraviti. Tista storija z mokrim čevlčkom pa na noben način ne šteje, čeprav se baha ž njo.

Šli smo v salon, kjer so nam nudili čaja in likerjev. Potem so od vseh strani začeli prositi Klavdijo, «da naj

35 Mala poljska baterija drinske divizije prihaja od Drine, iz Suhe gore. Ko je 27. septembra sovražnik po večdnevni bitki prekorčil Drino, je bilo bateriji zapovedano, da se takoj umakne na Dobrun-Vardišče, od koder je preko Šardana dospela v Užice. Takrat pa je sovražnik že globoko prodrl v Srbijo in morala se je od Užice hitro umakniti na Požego, v Arilje in od tam v Gučo.

Oficir se zravna, potisne čepico na tilnik ter odkoraka po netlakovanih in umazanih ulicah. Niti ne ozre se na radovne poglede prestrašenih prebivalcev, do katerih se tako redko prikrade preko visoke Jelice iz Čačka sem kaka vest o položaju. Prihod baterije v osrčje Sumadije jih navdaja s težko skrbjo in z zločestimi slutnjami.

Policijski pisar se mu pridruži. Umazan, neobrit, vaški tip. Poskuša z vsemogočimi vprašanji, toda kapitan odgovarja z zamahljajimi roke. Ko vidi pisar, da ne dobi odgovora, prične pripovedovati, kar ve in zna, kar se je dosihdob prihotapilo v Gučo.

«Slabo je tukaj, službenih poročil ne dobimo, ali tako pripovedujejo. Pravijo, da je sovražnik že na potu iz Valjeva, da prihaja preko Trbušana in Ljubliče. Poslali smo konjenika, razgovarjali smo se tudi telegrafsko s Čačkom. Imam pismo od prijatelja, ki mi ga je prinesel konjenik, tam pravi, da izpraznjuemo. Že pred tremi dnevi. Bog zna, kako stoje stvari; nobenih vesti ni več.»

Kapitan ni bil pri volji, da bi se spuščal v pogovor; tiho je poslušal popolnoma netočne novice, ki so pa vendarle vzbujale v njem različne sumnje. Razmišlja o njih, jih je prikrajšal za tisti procent strahu, s katerim civilno prebivalstvo vse pretirava. Tako je dobil približno vsaj deloma ver-

jetne podatke, da se vrše borbe pri Valjevu ali pa tik nad Valjevem. Da so Avstrijci istočasno prekorčili Kolubaro in prodirajo zdaj preko Osečine, to bi bilo največ, kar more verjeti. Če je to resnica, je Valjevo padlo. Zato je računal, da se v Guči konča njegovo umikanje in najbrže ga že pričakujejo povelja, ki vsmere baterijo na novo fronto.

Ves prevzet od teh misli, ni poslušal nadaljnega pripovedovanja pisarja, capljajočega za njim po blatu, temveč se podal v sresko poslopje, kjer je moel iz zidu šop žic. V telegrafski sobi je sedela telegrafista, čitajoča staro številko beogradskih časopisov. Prosi jo, naj poišče zvezo, da zve, kje se nahaja poveljstvo užiske vojske. Nato sede, napiše telegram, da se nahaja v Guči ter prosi podporočnika naj počaka zveze in ga takoj odpošlje; sam pa odide, da poišče sobico.

V kavarni so mu pripravili skromno ležišče, kjer je ves ubit takoj zaspal. Po polnoči potrka parkrat nekdo na njegova vrata. Podporočnik je pripeljal s seboj ordonanco. Kapetan še ves utrujen in neprespan, sede na posteljo, užge svečo, odpre kaverito, ki mu jo je slednji izročil. Prebere enkrat, dvakrat, molče podpiše ter vrne ordonanci, ki pozdravi in odide. Nato vstane, zapove podporočniku: «Takoj zbudite moštvo!»

«Naprej?» izprašuje iznenadeni podporočnik, ki še ni legel niti za trenutek.

«Da!», odgovarja suhoparno kapetan, «takoj, takoj, še noč!»

«V katero smer?»

«Boste videli, povem pozneje!»

«Ampak živina je utrujena.»

«Vem, storite, kakor sem vam zapovedal.»

(Dalje prihodnjič.)

Bukove, smrekove in hrastove hlode

kupuje v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah IVAN SISKI, tovarna parket in parne žage Ljubljana, Metelkova ulica št. 4.

Za nakup manufakturnega blaga

se priporoča obče znana trvdka

R. MIKLAUC, Ljubljana,
Lingerjeva ulica, Mestni trg, Pred škofijo

Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza naznanja vsem bratom in sestram, da je dne 14. t. m. nena-
doma preminul

brat JANKO KOVAČIČ

član Tehniškega odbora Jugoslov. Sokolskega Saveza.

Pogreb se vrši izpred mrtvašnice deželne bolnice v Ljubljani dne 16. t. m. ob pol 16. uri na pokopališče k Sv. Križu.

Neumornemu sokolskemu borcu trajen spomin!

STAREŠINSTVO JUGOSL. SOKOLSKEGA SAVEZA.

V globoki žalosti javljamo, da je naša preljuba soproga, mati, hči, sestra, svakinja gospa

Mimi Grčar roj. Likar

danes dne 14. t. m. po kratki bolezni umrla.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v četrtek dne 16. t. m. ob 17. uri iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Barje-Ljubljana, dne 14. marca 1922.

ŽALUJOČI RODBINI GRČAR-LIKAR.

Projekte kakor tudi izvršitev

vodnih naprav za izkoriščanje vodnih sil

po najmodernejših principih na podlagi 25letnih izkušenj v predmetni stroki

„SLOGRAD“

slovenska gradbena in industrijska d. d.

Ljubljana

tehn. pisarna v tovarni Keršič, Spodnja Šiška.

Telefon Interurban št. 180.

358

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 1 Din., vsaki naslednji 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglaš, dopisovanje, spremembe do 20 besedi 5 Din., vsaki naslednji 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. (Lahko tudi v znakah.) Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priložena znakka za odgovor.

Službe

Knjigovodja (kinja),

izveščana, zanesljiva in samostojna moč, izurjena tudi v korespondenci in strojepisu se išče takoj za tovarniško podjetje v Ljubljani. Ponudbe je poslati na upravnstvo „Jutra“ (kjer se izve tudi naslov) pod št. 677.

Kontoristinja,

razmestna slovenska in nemška korespondentinja, izurjena strojepiska in stenografinja se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme za tovarniško

podjetje v Ljubljani. Ponudbe je poslati na upravnstvo „Jutra“ pod št. 676.

Spretna prodajalka,

popolnoma izučena v papirni stroki, se sprejme. Oferto je poslati na upravo „Jutra“ pod št. 594.

Stanovanja

Elegantno stanovanje v Ljubljani s tremi sobami, kopalnico, kuhinjo in sobo za služkinjo oddam onemu, ki mi plača za pet let naprej

najemnino. Stanovanje je za dobiti v treh mesecih. Pismene ponudbe na upravo „Jutra“ pod št. 661.

Kupim

Pisalni stroj, 663

dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe z navedbo cene na upravo „Jutra“ pod št. 663.

Razno

Na posodo 669

se išče klavir ali pianino. Ponudbe z navedbo pogojev na upravnstvo „Jutra“ pod št. 669.

Ivan Magdič krojač

se priporoča za spomladansko sezono Ljubljana, Gledališka ulica 7.

POZOR! POZOR!

Prodajam masivne črešnjave

spalnice

ter hrastove boljše vrste po najnižji ceni IVAN ANDLOVIC, mizar, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13, pritličje, vrata 38.

Priporočamo

knjige za mladino:

Čika Jova Zmaj, Pisani oblaki. Vezano D 7—, po pošti D —40 več.

Ilka Waschetova, Pravljice. Z večbarvnimi slikami. Vezano D 11—, po pošti D —50 več.

Habberton-Sorli, Bob in Tedi. Povest s slikami. Broš. D 6—, vez. D 8—, po pošti D —75 več.

Čika Jova Zmaj-Gradnik, Kalamandarija. Otroške pesmi. Vezano D 5—, po pošti D —35 več.

Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Poljudno-znanstveni spisi

zbirka „Pota in cilji“:

II. zvezek: A. Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. I. del, vezano D 6—, II. del, vezano D 12—, za oba zvezka po pošti D 2-25 več.

III.-IV. zvezek: Dr. Fr. Weber, Uvod v filozofijo. D 18—, pošta D 1— več.

V. zvezek: A. Melik, Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Mehko vezano, fin papir D 15—, pošta D 1-15 več.

VI.-IX. zv.: Dr. Iv. Prijatelj, Predhodniki in idejni utemeljitelji ruskega realizma. Strani 418. Cena D 23—, po pošti D 1-50 več.

Naročila sprejema: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Javna dražba.

Na predlog tvrdke Beltracchini & Gelmini v Milanu se bo vršila potom mestnega urada dne 20. marca 1922. ob 10. uri dopoldan dražba

različnega manufakturnega blaga

v skladišču spedijske tvrdke „Balkan“ v Ljubljani, Dunajska cesta.

Izključna cena za vse blago, ki se bo oddalo v eni sami skupini, je 3 milijone kron; pod to ceno se ne odda. Ponudniki imajo položiti 10 % varščino v roke dražbenega komisarja. Najvišji sprejeti ponudek se ima plačati takoj po domiku.

Blago se lahko vpogleda tri dni pred dražbo ali tudi prej s posredovanjem odvetniške pisarne dr. Triller-dr. Treo, Ljubljana, Dalmatinova ulica 7, kjer so na vpogled tudi ostali dražbeni pogoji.

Beltracchini & Gelmini.